

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Ekologická újma: hodnocení rizik a finanční zajištění

RNDr. Helena Kameníčková, ČIŽP Oblastní inspektorát Ostrava
Brno červen 2012

Program semináře

ČIŽP jako orgán státní správy

I. Ekologická újma
obecně, přehled legislativy

II. Povinnosti provozovatelů

III. Hodnocení rizik
Finanční ohodnocení, MP

IV. Výkon státní správy,
postupy ČIŽP v rámci EkÚj

V. EkÚj x Havárie
Příklady z praxe

Česká inspekce životního prostředí

ČIŽP je **odborný orgán státní správy**, který je pověřen dozorem nad respektováním zákonných norem v oblasti životního prostředí v rámci kompetencí svěřených zákonem.

Česká inspekce životního prostředí byla zřízena v roce 1991 zákonem ČNR č. 282/1991 Sb. o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ostatní složky se k ní připojily následně v průběhu let 1991 - 1992.

ČIŽP je samostatnou organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem životního prostředí ČR.

ČIŽP je institucí s celostátní působností:

Organizačně je členěna podle věcné a územní působnosti.

Věcná působnost

5 odborných složek

ochrany ovzduší, ochrany vod, odpadového hospodářství,
ochrany přírody a krajiny, ochrany lesa

a integrovaná prevence , ekologická újma

Územní působnost

Územně je ČIŽP členěna na **ředitelství** se sídlem v Praze a **10 oblastních inspektorátů**: Praha, České Budějovice, Plzeň, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Havlíčkův Brod, Brno, Olomouc a Ostrava a 2 detašovaná pracoviště Karlovy Vary a Zlín.

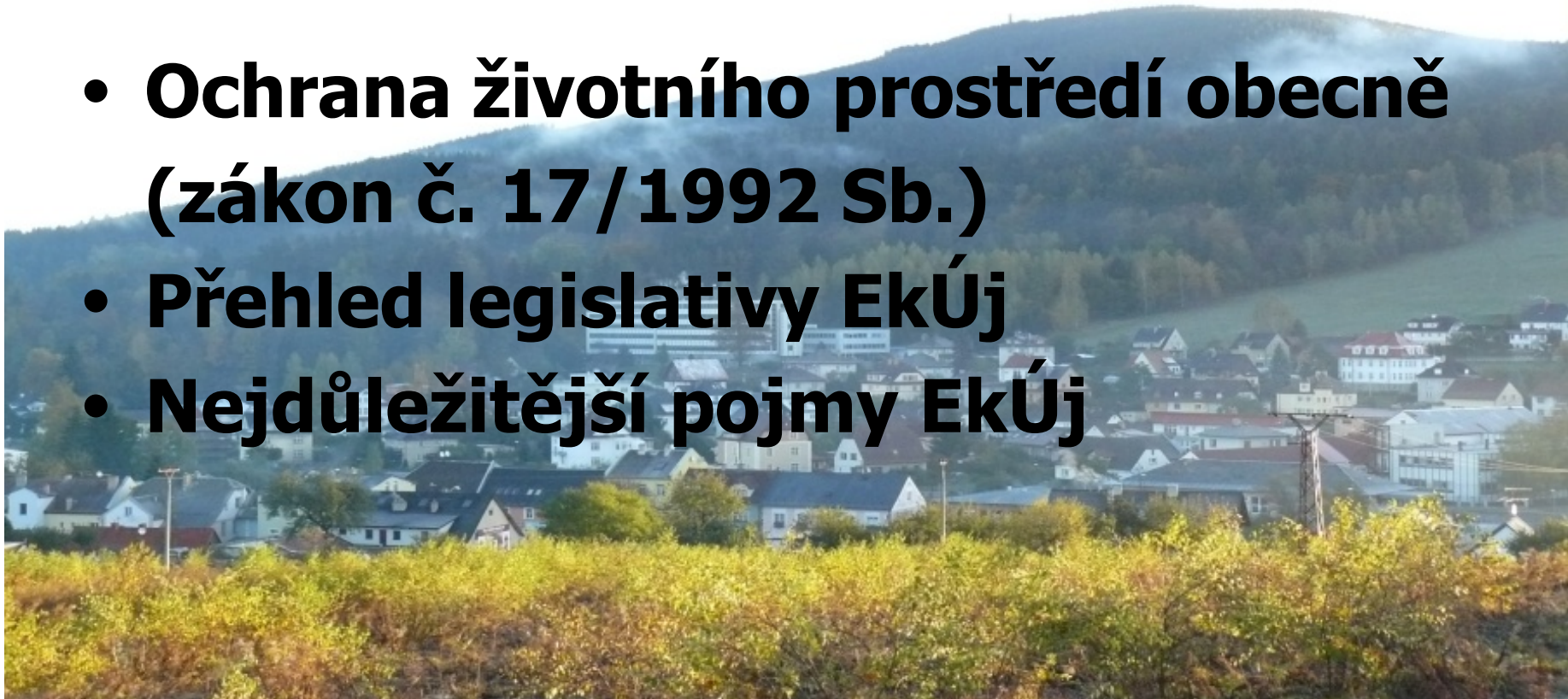
ČINNOST ČIŽP (2010)

- **Počet kontrol v roce 2010** **16 603**
- **Počet kontrol na 1 inspektora** **38**
- **Počet správních řízení** **14 081**
(pokuty, nápravná opatření, poplatky – voda)
- **Uloženo 2 554 pokut, 2 512 v právní moci**
Celkový objem pokut **141 820 843,- Kč**
(mírný pokles proti roku 2009)
Průměrná výše pokuty cca 58 tis. Kč
Nejvíce Praha, Plzeň
- **Řešeno 2 815 podnětů (stížností)**

Ekologická újma jako nástroj ochrany životního prostředí

Obsah

- **Ochrana životního prostředí obecně
(zákon č. 17/1992 Sb.)**
- **Přehled legislativy EkÚj**
- **Nejdůležitější pojmy EkÚj**

Životní prostředí

Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje.

Jeho složkami jsou zejména **ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.**

Ekosystém je funkční soustava živých a neživých složek ŽP, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se navzájem ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase.

Znečišťování a poškozování ŽP

- **Znečišťováním ŽP** je vnášení takových fyzikálních, chemických nebo biologických činitelů do životního prostředí v důsledku lidské činnosti, které jsou svou podstatou nebo množstvím cizorodé pro dané prostředí.
- **Poškozování ŽP** je zhoršování jeho stavu znečišťováním nebo jinou lidskou činností nad míru stanovenou zvláštními předpisy.

Ochrana ŽP

Zahrnuje činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování ŽP nebo se omezuje a odstraňuje.

- Zákon č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
 - §5 – obecná ochrana rostlin a živočichů
 - § 45c – ochrana evropsky významných lokalit
- Zákon č.254/2001 Sb., vodní zákon
 - §5 – obecná ochrana

Ekologická újma

Ekologická újma je **ztráta nebo oslabení přirozených funkcí ekosystémů**, vznikající poškozením jejich složek nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti.

Ekologická újma - legislativa

- **Směrnice 2004/35/ES** o odpovědnosti za životní prostředí s ohledem na prevenci a nápravu škod na životním prostředí (Environmental Liability Directive =ELD)
- **Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě** a o její nápravě a o změně některých zákonů
- **Vyhláška č. 17/2009 Sb. MŽP**, o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě
- **Nařízení vlády č. 295/2011 Sb.**, o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění
- **Metodický pokyn MŽP** pro provádění základního hodnocení rizika EkÚJ (věstník MŽP, únor 2012)
- **Metodický pokyn MŽP** pro provádění podrobného hodnocení rizika EkÚJ (květen 2012)

Zákon č. 167/2008 – základní principy

- **Princip prevence**
- **Princip odpovědnosti původce**
- **Princip naturální restituce**
- **Princip objektivní odpovědnosti**

I.

Základní pojmy EkÚJ

§2 zákona č. 167/2008 Sb.

- **Provozní činnost**
- **Provozovatel**
- **Ekologická újma**

- **Základní stav**
- **Preventivní opatření**
- **Nápravná opatření**

Provozní činnost

- Veškeré formy podnikatelské činnosti, včetně
 - podnikání v rámci obchodních společností zapsaných do obchodního rejstříku
 - provozování živností nebo jiných činností na základě živnostenského nebo jiného oprávnění
 - provozování zemědělské výroby na základě evidence
- Ostatní provozní činnosti – provozování školských, zdravotnických církevních, státních a jiných nepodnikajících institucí

Provozní činnost (§2 písm. h)

je činnost vykonávaná v rámci
hospodářské činnosti, obchodu nebo
podnikání, bez ohledu
na její soukromou či veřejnou povahu
nebo
na její ziskový či neziskový charakter.

Provozovatel (§2 písm. i)

- Podnikající **fyzické nebo právnické osoby vykonávající provozní činnost** dle přílohy č. 1 zákona EkÚj
 - zapsané v obchodním rejstříku
 - podnikající na základě živnostenského oprávnění
 - provozující zemědělskou výrobu
- Právnické osoby **nevykonávající provozní činnost** dle přílohy č. 1 zákona EkÚj – veřejné školy a instituce, nevládní organizace, obecně prospěšné společnosti

X nepodnikající fyzické osoby

Základní stav (§2 písm.o)

je stav přírodních zdrojů a jejich funkcí, který existoval v době, kdy došlo k ekologické újmě a jenž by dále existoval, kdyby k ní nedošlo, a to podle odhadu.

Opatření (§2 písm. j,k)

- **Preventivní opatření**

Cílem je předejít k bezprostřední hrozbě ekologické újmy nebo ji minimalizovat.

- **Nápravná opatření**

Cílem je obnovit, ozdravit nebo nahradit poškozené přírodní zdroje nebo jejich zhoršené funkce.

Definice ekologické újmy (§2 písm. a)

- Ekologická újma je: Nepříznivá **měřitelná** změna přírodního zdroje nebo měřitelné zhoršení jeho funkcí, která se může projevit přímo nebo nepřímo.

Např. v případech havárií průmyslových podniků nebo znečištění ZP nebezpečnými látkami nebo odpady pocházejícími z jasně identifikovatelného zdroje,

Problém u plošného znečištění, kdy nelze zjistit příčinnou souvislost (např. umírání lesů jako důsledek kyselých dešťů nebo znečištění ovzduší způsobené dopravou).

Typy ekologické újmy (§2 písm. a)

- 1) újma na biodiverzitě** - na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin nebo přírodních stanovištích,
- 2) na podzemních nebo povrchových vodách** včetně přírodních léčivých zdrojů a minerálních vod,
- 3) na půdě** – na zemském povrchu nebo pod ním

Povinnosti provozovatelů (§§ 3, 5, 6,7, 12, 14 zákona EKÚj)

Obsah

- **Odpovědnost provozovatelů**
- **Provozní činnosti**
příloha č. 1 zákona EkÚj, ostatní
- **Obecné povinnosti**
- **Finanční zabezpečení**
- Preventivní a nápravná opatření
- Náhrada nákladů

Typy odpovědnosti provozovatelů

- **odpovědnost provozovatelů činností uvedených v příloze 1** zákona (*např. provozování zařízení podléhajícímu integrovanému povolení, atp.*): Nastává i v případě dovolené činnosti, tj. nemusí se dopustit porušení žádné právní povinnosti, postačí již vznik (hrozba) ekologické újmy a příčinná souvislost mezi provozní činností a touto ekologickou újmou nebo její hrozbou.
- **odpovědnost provozovatelů jiných provozních činností** než uvedených v příloze 1 zákona (pouze za újmu na biodiverzitě): ke vzniku jejich odpovědnost je navíc nutné porušení právní povinnosti.

Povinnosti provozovatelů (§3)

činnost dle přílohy č. 1 zákona EkÚj

- předcházet vzniku ekologické újmy,
- přijímat preventivní opatření v případě bezprostřední hrozby EkÚj,
- přijímat nápravná opatření, pokud EkÚj způsobil (pokud mezi činností a EkÚj nebo její bezprostřední hrozbou je příčinná souvislost, §4),
- a nést s tím související náklady.

Povinnosti k předcházení nebo nápravě EkÚj vyplývající ze zákona nebo uložené v řízení příslušným orgánem přecházejí dle zákona EkÚj na právní nástupce provozovatele.

Povinnosti provozovatelů (§5)

nevykonávajících činnost dle přílohy č. 1

V případě, že porušil právní předpis* přičemž je příčinná souvislost mezi provozní činností a vznikem ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin či přírodních stanovištích, má povinnost provádět

- preventivní opatření,
 - nápravná opatření,
- a nést s tím související náklady.

** Zákon o ochraně přírody, vodní zákon, stavební zákon, zákon o geologických pracích, zákon o hornické činnosti apod.*

Další povinnosti (§6)

Provozovatel neprodleně

- provede preventivní opatření,
- sdělí příslušnému orgánu informace o všech důležitých okolnostech a o provedených preventivních opatřeních.

Finanční zajištění a hodnocení rizik

Obsah

- **Finanční zajištění § 14**
- **Nařízení vlády č. 295/2011 Sb.,**
- **Metodický pokyn MŽP I**
- **Metodický pokyn MŽP II**

Finanční zajištění preventivních nebo nápravných opatření - § 14

- Provozovatel, který vykonává provozní činnost dle přílohy č. 1 zákona o EkÚj je povinen zabezpečit finanční zajištění k náhradě nákladů. K tomu je povinen provést hodnocení rizik jednotlivých provozních činností uvedených v příloze č.1 a toto hodnocení průběžně aktualizovat v případě významných změn.
- Bez zabezpečení finančního zajištění podle tohoto zákona nelze vykonávat činnost uvedenou v příloze č.1.

Finanční zajištění preventivních a nápravných opatření (§14 odst. 3, 4)

Této povinnosti se provozovatel může zprostit ze zákonem stanovených důvodů:

- analýzou rizik prokáže, že u něho nehrozí újma, která by si vyžádala vyšší náklady než 20 miliónů,
- provozovatel je registrován v Programu EMAS (nebo zahájil činnosti k zaregistrování do tohoto programu má certifikaci ISO 14000, či zahájil činnost k certifikaci),
- vypouští odpadní vody, které neobsahují závadné látky.

Účinnost tohoto ustanovení k 1. 1. 2013, způsob hodnocení a kritéria stanovuje NV 295/2011 Sb.

Nařízení vlády č.295/2011 Sb.

- Částka 104 Sbírky zákonů ze dne 12. října 2011
účinnost od 1.1.2012
- §14 odst. 1 až 4 zákona č. 167/2008 Sb.,EkÚj
účinnost od 1.1.2013
- Základní pojmy §2 NV
- Základní hodnocení rizika §4, příloha č. 1, MP
- Podrobné hodnocení rizika §5, příloha č.2 , MP
- Kritéria posuzování dostatečného finančního zajištění § 7
(pro kontrolu)

Základní pojmy NV 296/2011

- **Příslušný provozovatel** §2 zákona 167/2008 EkÚJ
- **Místo provozní činnosti** §2 b) NV
Objekt nebo zařízení, ve kterém provozovatel
 - vykonává provozní činnost,
 - jsou umístěny nebezpečné látky,
 - zachází a nakládá s nebezpečnými látkami, výrobky, odpady ...

Základní pojmy NV 296/2011

- **Objekt** §2 písm.d)
Celý prostor, v němž je umístěno jedno nebo více zařízení příslušného provozovatele, včetně společných nebo souvisejících infrastruktur
- **Zařízení** §2 písm.e)
Technická nebo technologická jednotka, kterou provozovatel využívá při provozní činnosti, zejména při výrobě, zpracování, skladování, nakládání nebo vykládání při přepravě

Způsob hodnocení rizik

- Hodnocení rizik EkÚj provádí provozovatel **pro každé místo provozní činnosti** §3 odst.2 NV
- Provozovatel, který vykonává **provozní činnost uvedenou v bodech 11 a 13 přílohy č. 1 zEkÚj,** tj.
 - 11 – Přeprava nebezpečných chemických látek
 - 13 – Přeshraniční přeprava odpadů do/z/přes ČRprovádí hodnocení rizik pouze pro objekty a zařízení určené
 - pro dočasné skladování,
 - pro nakládku a vykládku během přepravy,které má ve vlastnictví nebo v nájmu. §3 odst.3 NV

Základní hodnocení rizik

Příslušný provozovatel provádí základní hodnocení rizik, náležitosti - příloha č.1 NV

(§ 3 odst. 4, 6)

Kdo neprovádí

- ten, kdo provádí přímo podrobné hodnocení rizika

- ten, který zachází se

závadnými,

nebezpečnými závadnými,

zvláště nebezpečnými závadnými látkami

(podle vodního zákona), v množství, které nedosahuje limitů stanovených v části B přílohy č. 1 NV

- ten, kdo nespadá pod přílohu č.1 NV (ostatní činnost)

Podrobné hodnocení rizika

Provádí provozovatel v případě, že celkový počet bodů dosažených v základním hodnocení rizika je vyšší než 50

Kdo neprovádí

- ten, kdo má méně bodů než 50
- ten, kdo je registrovaný v programu EMAS nebo má certifikaci dle ISO 14 000 nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné pro získání těchto systémů

Metodický pokyn MŽP

pro provádění **základního hodnocení** rizika EkÚj

www.mzp.cz

Věstník MŽP únor 2012

Čl 3 – způsob provádění a náležitosti
základního hodnocení rizika

- Postup při zpracování základního
hodnocení rizika
- Vyjímky
- Další postup

Metodický pokyn MŽP

pro provádění **podrobného hodnocení** rizika EkÚj

- www.mzp.cz

Věstník MŽP květen 2012

Základní přístupy k podrobnému hodnocení

Způsob provádění a náležitosti

EMAS, ISO 14 000

Příloha č.1 – rámcové náklady na nápravu EkÚJ
na půdě a vodě

Příloha č.2 – podklady pro odhad nákladů při
nápravě EkÚj na biodiverzitě

Kritéria posuzování finančního zajištění

Kritéria posouzení dostatečného finančního zajištění:

- Doklad o zabezpečení finančního zajištění
- Výše finančního zajištění s ohledem na vyhodnocené riziko EkÚJ
- Typy ekologické újmy, které jsou finančně zajištěny
- Existence omezení ve finančním zajištění neslučitelná s vyhodnoceným rizikem

Povinnosti provozovatele dle NV

(§6 odst. 4, 5)

Příslušný provozovatel předkládá při kontrole

- základní hodnocení rizika
- Podrobné hodnocení rizika
- Doklad o zabezpečení finančního zajištění, pokud vyplývá z hodnocení rizik tento doklad mít
- Provedení posouzení dostatečnosti finančního zajištění vzhledem k navrhovaným nápravným a preventivním opatřením a jejich ocenění dle přílohy č. 4 NV

Správní delikt dle §19 zákona o EkÚj

Pokud provozovatel vykonává provozní činnost uvedenou v příloze č.1 zákona o EkÚj bez zabezpečení finančního zajištění v rozporu s § 14, uloží se mu pokuta do 1 000 000 Kč, tj. provozovatel **nesmí bez finančního zajištění zařízení provozovat.**

Preventivní opatření

- **Všeobecné povahy**

Havarijní plán dle zákona o vodách, opatření stanovená v rámci procesů EIA, závazné podmínky provozu stanovených v integrovaném povolení

- **Speciální - stanovená dle zákona o EkÚj**

Výzva příslušného úřadu k provedení preventivních opatřeních ve stanovené lhůtě
– rozhodnutí, správní řízení

Nápravná opatření (§7)

Provozovatel je povinen

- **Provést veškerá proveditelná nápravná opatření** bez zbytečného odkladu, jejichž cílem je okamžitá kontrola a omezení EkÚj a omezení popř. zabránění dopadu na lidské zdraví nebo předejít rozšiřování EkÚj, nepříznivým účinkům na lidské zdraví a zhoršení funkcí přírodních zdrojů.
- Sdělit informace příslušnému úřadu (neprodleně).
- Vypracovat návrh nápravných opatření (§7 odst.3) v souladu s přílohou č. 4 zákona EkÚj a předložit je příslušnému orgánu.

§ 21 odst. 3 zákona o ekologické újmě

Pokud zákon o EkÚj nestanoví jinak, postupuje se při ukládání preventivních nebo nápravných opatření podle zvláštních právních předpisů (odkaz na složkové zákony).

Příslušný správní orgán rozhodující o preventivních opatřeních nebo nápravných opatřeních podle zvláštního právního předpisu si může vyžádat vyjádření příslušného orgánu, zda jde o ekologickou újmu nebo její bezprostřední hrozbu podle tohoto zákona. Pokud v žádosti uvede, že jde o věc, která nesnese odkladu, poskytne příslušný orgán své vyjádření do 1 dne od obdržení žádosti o vyjádření.

Náhrada nákladů (§12)

- Provozovatel, který způsobil EkÚj nebo její bezprostřední hrozbu, je povinen nést náklady a to i v případě, že provedení opatření zajistí příslušný orgán – rozhodnutí o náhradě nákladů
- Kdy provozovatel nenese náklady:
 - pokud prokáže že EkÚj byla způsobena třetí osobou,
 - EkÚj vznikla důsledkem splnění rozhodnutí nebo jiného závazného aktu, vydaného orgánem veřejné správy,
 - nešlo o porušení právních předpisů vydaných dle zvláštních právních předpisů (IPPC).

Co je EkÚj

- Havárie bude ekologickou újmou na vodách tehdy, pokud nepůjde o havárii pouze tzv. „ohrožovací“, dále musí mít **závažný měřitelný** nepříznivý dopad na kvalitu vod, tedy dopad nikoli pouze krátkodobý či v úzce lokálním rozsahu.
- O ekologickou újmu na půdě se jedná tehdy, pokud dojde k měřitelné změně nebo měřitelnému zhoršení funkcí půdy, které představuje závažné riziko **nepříznivého vlivu na lidské zdraví**.

Posouzení EkÚj

Jako ekologickou újmu je nutno posoudit ty případy, kdy jsou naplněny uvedené znaky, tj. zejména případy širšího dopadu, nikoli pouze úzce lokální zhoršení, které **v širším měřítku** neovlivní funkce vod, neznečistí půdu a neohrozí biodiverzitu.

Škoda x EkÚj

Škoda (z provozní činnosti)

Soukromoprávní charakter (občanský zákoník)

- **Poškozeným je třetí osoba (vlastník hmotného statku)**
- **Hradí se skutečná škoda a ušlý zisk**
- **Preferuje se peněžité odškodnění**
- **Určována v občanskosprávním řízení (soud)**
- **Iniciace řízení poškozeným**

EkÚj

Veřejnoprávní charakter (poškození nemateriální povahy)

- **Poškozeným je stát**
- **System preventivních a napravných opatření**
- **Preferuje se uvedení do původního stavu**
- **Určována ve správním řízení vedeném orgánem státní správy (CIZP)**
- **Podnět příslušnému orgánu nebo z vlastního podnětu příslušného orgánu**

Havárie s tragickým dopadem

- Dne 4.10.2010 z odkalovací laguny u hliníkářny ve městě Ajka (Maďarsko) uniklo na **milion kubických metrů toxického kalu**, který zaplavil oblast o rozloze **čtyřiceti km²**, zejména městečko Kolontar
- Zahynulo 8 osob, včetně dvou dětí.
- Dopad na životní prostředí bude dlouhodobý a územně rozsáhlý
- Podle maďarského ministerstva životního prostředí potrvá odstranění následků katastrofy nejméně rok a bude vyžadovat technickou a finanční pomoc Evropské unie.
- Příčiny a okolnosti?

IV. Výkon státní správy

Obsah

- **Příslušné orgány (MŽP, ČIŽP, Správy CHKO, vojenské újezdy)**
- **Dotčené orgány**
- **Kompetence ČIŽP**
- **Postupy ČIŽP**

Příslušné orgány

Výkon státní správy

- MŽP – metodicky, přeshraniční eEkÚj
- ČIŽP
- Správa CHKO – na území národních parků a chráněných krajinných oblastech
- Na území vojenských újezdů jsou příslušným orgánem v rozsahu působnosti inspekce **újezdní úřady.**

Další příslušné orgány

- **Krajské hygienické stanice** vydávají na základě požadavku inspekce, správy národního parku nebo chráněné krajinné oblasti nebo újezdního úřadu odborná stanoviska k analýzám rizik pro lidské zdraví a k nápravným opatřením při ekologické újmě na půdě.

Kompetence ČIŽP dle zákona o

EkÚj

- Přijímá sdělení o bezprostřední hrozbě ekologické újmy (§ 6 odst. 2) nebo o vzniklé či zjištěné ekologické újmě (§ 7 odst. 2),
- kontroluje dodržování povinností stanovených tímto zákonem nebo rozhodnutím či opatřením vydaným na jeho základě a je oprávněna kontrolovat údaje poskytnuté provozovatelem včetně údajů o rozsahu znečištění,

Kompetence ČIŽP dle zákona o

EkÚj

- zjišťuje a eviduje případy ekologické újmy,
- vydává rozhodnutí o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření,
- ukládá pokuty za správní delikty,
- plní další úkoly příslušného orgánu vyplývající z tohoto zákona,

Kompetence ČIŽP dle zákona o

EkÚj

- rozhoduje o náhradě nákladů (§ 12 odst.1),
- ukládá pokyny nebo jiná opatření na základě tohoto zákona,
- vede přehledy informací o případech ekologické újmy nebo její bezprostřední hrozby a o projednávaných nebo uložených preventivních opatřeních a nápravných opatřeních,

Dotčené orgány

- Vodoprávní úřady z hlediska zákona o vodách
- Obecní úřad obce s rozšířenou působností z hlediska ochrany přírody, ochrany lesa, z hlediska ochrany půdy
- Obvodní báňský úřad
- Krajský úřad z hlediska IPPC

Postup ČIŽP při zjišťování EkÚj

§ 6 - § 8 zákona o ekologické újmě

- Vyžádat si od provozovatele **další informace** (není-li hrozba újmy jistá),
- **vyzvat** provozovatele **k provedení nápravných / preventivních opatření** a dát mu pokyny a pro jejich provádění (např. § 6 odst. 4 věta první),
- **zahájit řízení o uložení nápravných/preventivních opatření** a rozhodnutím uložit jejich provedení, stanovit jejich podmínky a určit lhůtu k jejich provedení (např. § 6 odst. 4 věta druhá a § 8 odst. 1 zákona o ekologické újmě)

Havárie x EkÚj

Obsah

- Definice havárie podle vodního zákona §40
- Povinnosti původce §41
- Opatření k nápravě §42

§ 40 vodního zákona

Pokud z jakýchkoliv příčin nastane situace, kdy závadné látky bezprostředně ohrožují vodní prostředí, jedná se o tzv. havárii na vodách dle § 40 vodního zákona:

Havárií je mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod.

§ 40 vodního zákona

- Za havárii se vždy považují **případy závažného zhoršení nebo mimořádného ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, zvláště nebezpečnými látkami**, popřípadě radioaktivními zářiči a radioaktivními odpady, nebo dojde-li ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů.
- Dále se za havárii považují **případy technických poruch a závad zařízení k zachycování, skladování, dopravě a odkládání** látek uvedených v odstavci 2, pokud takovému vniknutí předcházejí.

Povinnosti původce

dle § 41 vodního zákona

Ten, kdo způsobil havárii (původce havárie)

- je povinen činit bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie. Přitom se řídí havarijním plánem, popřípadě pokyny vodoprávního úřadu a České inspekce životního prostředí.
- je povinen ji neprodleně hlásit Hasičskému záchrannému sboru České republiky nebo jednotkám požární ochrany nebo Policii České republiky, případně správci povodí.

Povinnosti původce

dle § 41 vodního zákona

- Původce havárie je povinen na výzvu orgánů uvedených v odstavci 3 při provádění opatření při odstraňování příčin a následků havárie s těmito orgány spolupracovat.
- Osoby, které se zúčastnily zneškodňování havárie, jsou povinny poskytnout České inspekci životního prostředí potřebné údaje, pokud si jejich poskytnutí vyžádá, a Hasičskému záchrannému sboru České republiky.

Opatření k nápravě

dle § 42 vodního zákona

K odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (dále jen „závadný stav“) uloží vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod (dále jen „původce“), povinnost provést opatření k nápravě závadného stavu (dále jen „opatření k nápravě“), popřípadě též opatření k zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci.

Opatření k nápravě

dle § 42 vodního zákona

Náklady na provedení opatření k nápravě nese ten, jemuž bylo opatření k nápravě uloženo. Pokud ten, komu byla uložena opatření, je neplní a hrozí nebezpečí z prodlení, zabezpečí opatření k nápravě vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí na náklady původce. Za původce závadného stavu se považuje ten, kdo závadný stav způsobil. Pokud k havárii došlo v důsledku zásahu Hasičského záchranného sboru České republiky nebo jednotek požární ochrany, nepovažují se za původce havárie, jestliže k zásahu použili přiměřených prostředků.

Havárie na vodách jsou jednou z největších příčin vnášení kontaminantů do životního prostředí tj. do vodního ekosystému - antropogenní vliv na tyto ekosystémy

Zdroje informací

- **Legislativa**
Zákon č.167/2008 Sb.,
Nařízení vlády č. 295/2011
Metodický pokyn, Věstník MŽP únor 2012
- **Publikaçe** – Zákon o předcházení ekologické újmě a o její nápravě,
komentář (Stejskal, Vicha, LEGES 2009)
- **Odkazy**
www.ec.europa.cz/environment/liability
www.envliability.eu
www.nrdonline.com
www.mzp.cz

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Kontakt:

RNDr. Helena Kameníčková
Vedoucí oddělení integrace
ČIŽP OI Ostrava
Valchařská 15
702 00 Ostrava

Tel.: 595 134 170

MO: 731 405 288

E-mail: kamenickova@ov.cizp.cz